

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Denisa Hriňová: Problémová mládež v českých zemích v první polovině 20. století aneb mládež „mravně vadná“, FFUK-Praha 2008, (171 stran + přílohy)

Autorka si vybrala zajímavé a nikoli zrovna snadné téma, pro které není jednoduché zvolit adekvátní metodu zpracování a zároveň nalézt dostatečný soubor pramenů. Třebaže využívala ke studiu pouze dva archivní fondy, vytěžila také relativně solidní množství dobové literatury a odborného tisku, které jí umožnilo vytvořit plastický obraz zkoumané látky.

Po stylistické a gramatické stránce je práce uspokojivá a také, třebaže jde mnohdy o značně náročné dílčí analýzy, poměrně čtivá.

Text je poměrně obsáhlý a jsou k němu přidány přílohy, které ovšem nejsou nijak samoučelné.

K tématu autorka přistoupila z hlediska především péče o tuto vadnou mládež. Zjevně ovlivněna Foucaultem, přistupuje k tématu tak, že studovaný okruh osob, tj. „problémová mládež“, je formován především diskurzem a institucemi a nikoli, že je dán jaksí a priori. Proto také věnovala značnou pozornost terminologii své práce a ve smyslu „dějin pojmů“ cíleně ukazuje jazykové transformace, jež pak mají pochopitelné konsekvence pro sociální praxi historických aktérů.

Práce je přehledně členěná do sedmi rozsáhlých celků (včetně úvodu a závěru). Lze v tomto směru namítnout, že místy je členěna až příliš podrobně. Jakoby autorka zapomínala na to, že píše odborný text a nikoli učebnici propedeutiky péče o problémovou mládež (členění na podkapitolky např. 4.4.4.1 považují v sociálně historickém textu až za zbytečně detailní).

Široký tematický záběr práce předpokládá využití nejrůznějších výkladových postupů.

Autorka prokázala, že je schopna si poradit s normativními, statistickými i ryze subjektivními prameny narativními. Navíc, a na to bych upozornil zvláště, tato informačně bohatá diplomová práce není pouze povahy deskriptivní, nýbrž i analytické a často i celkem originální ve svých interpretacích.

Autorka si vybrala poměrně rozsáhlou časovou periodu. To jí umožnilo postihnout obecné dlouhodobé trendy ve vývoji od chudinské péče k rostoucí participaci státu na výkonu sociálního zajištění obyvatelstva. Právě tímto směrem bych směřoval své otázky při obhajobě, protože mám dojem, že autorka někdy až příliš podléhá hodnocením z dobových pramenů.

Byl bych rád, kdyby u obhajoby zhodnotila právě tuto velkou transformaci směrem k postátňování sociální péče, a to nejen výhody, nýbrž i případné nevýhody.

Problémová mládež je téma mezioborové a autorka k němu také s tímto vědomím přistoupila. Pokusila se postihnout aspekty jak legislativní, vědecké, tak i každodenní praxi. To má své výhody, ale také nevýhody. Na jedné straně postihuje sice nejrůznější hlediska, na straně druhé kvůli tomu text působí také poněkud roztržitě a neorganicky. To je však riziko, kterému se dá vyhnout jen stěží. Autorka dokázala velmi efektivně nakládat i s poznatky i dalších sociálních věd, než je jen historie. Zajímavá je její aplikace foucaultovských analýz na studované mládežnické instituce. Foucaulta však spíše využívá na podporu svých vlastních tvrzení, vyhledává analogie a nijak kriticky k jeho interpretacím nepřistupuje (musíme vzít v úvahu ovšem, že to také není předmětem její diplomové práce). Velmi zajímavé je také její pojednávání o vychovatelně jako o sociálním poli a analyzuje je podle jednotlivých, funkčních prostorů.

Autorka odvedla na svém tématu spoustu záslužné práce. Z pozice vedoucího plně doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě, protože se jedná o velmi zdařilé dílo, ve kterém prokázala svou schopnost efektivně využívat různé metodické přístupy a invenčně pracovat s dostupnými prameny. Tato práce nepochybně překračuje běžný průměr diplomových prací tohoto oboru.

V Praze, dne 12. září 2008

.....
PhDr. et JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.